

FUINNEAMH IN-ATHNUAITE

Is roghanna malartacha iad foinsí fuinnimh in-athnuaite (cumhacht ghaoithe, cumhacht ghréine, fuinneamh aigéin, fuinneamh geoiteirmeach, bithmhais agus bithbhreoslaí) ar bhreoslaí iontaise a rannchuidíonn le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú, le soláthar fuinnimh a éagsúlú agus le spleáchas ar mhargaí luaineacha breosla iontaise, go háirithe ola agus gás, a laghdú. Tá forás suntasach tagtha ar reachtaíocht AE maidir le foinsí in-athnuaite a chur chun cinn le 15 bliana anuas. In 2021, b'ionann fuinneamh in-athnuaite agus 21.8 % d'olltomhaltas deiridh fuinnimh an Aontais. In 2023, mhéadaigh na comhreachtóirí sprioc an Aontais maidir le fuinneamh in-athnuaite go 42.5 % do 2030, agus é mar aidhm acu 45 % a bhaint amach.

AN BUNÚS DLÍ AGUS CUSPÓIRÍ

Airteagal 194 den [Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh](#).

A BHFUIL BAINTE AMACH

A. An Treoir maidir le Fuinneamh In-athnuaite

1. An Treoir maidir le Fuinneamh In-athnuaite: i dtreo 2020

Suíodh leis an Treoir maidir le Fuinneamh In-athnuaite bunaidh, arna glacadh an 23 Aibreán 2009, nach mór 20 % d'olltomhaltas deiridh fuinnimh an AE agus 10 % d'ídiú fuinnimh iompair gach Ballstáit teacht ó fhoinsí fuinnimh in-athnuaite faoi 2020. Leis an treoir, leagadh amach agus deimhníodh spriocanna náisiúnta éigeantacha i gcomhréir le sprioc fhoriomlán an Aontais, agus iarradh ar na Ballstáit conairí táscaha a fhorbairt chun a spriocanna a bhaint amach, pleananna gníomhaíochta náisiúnta maidir le fuinneamh in-athnuaite a thíolacadh agus [tuarascálacha náisiúnta um dhul chun cinn](#) maidir le fuinneamh in-athnuaite a fhoilsiú gach re bliain. Leagadh amach na sásraí éagsúla a d'fhéadfadh na Ballstáit a chur i bhfeidhm chun infheistíocht a chur chun cinn i bhfoinsí in-athnuaite fuinnimh, amhail scéimeanna tacaíochta, ráthaíochtaí tionscnaimh, comhthionscadail, comhar le tríú tíortha, chomh maith le critéir inbhuanaitheachta do bhithbhreoslaí.

I mí na Nollag 2018, mar chuid den phacáiste '[Fuinneamh glan do gach Eorpach](#)', tháinig an [Treoir athbhreithnithe maidir le Fuinneamh In-athnuaite](#) i bhfeidhm. Leis an treoir seo, arb éigean di a bheith ina reachtaíocht náisiúnta i dtíortha AE faoi Mheitheamh 2021, bunaíodh sprioc nua cheangailteach fuinnimh in-athnuaite don Aontas de 32% ar a laghad i dtomhaltas deiridh fuinnimh faoi 2030 agus sprioc

mhéadaithe 14% do sciar na mbreoslaí in-athnuaite in iompar faoi 2030. I gcomhréir le [Rialachán \(AE\) 2018/1999](#), molann tíortha an Aontais spriocanna náisiúnta fuinnimh agus pleananna náisiúnta fuinnimh agus aeráide 10 mbliana ([PNFAnna](#)), atá le cur isteach faoi mhí an Mhárta 2023, don tréimhse 2021-2030. Déantar faireachán ar na PNFAnna gach dhá bhliain le tuarascálacha ar dhul chun cinn agus déanann an Coimisiún iad a mheasúnú, ar féidir leis bearta a dhéanamh ar leibhéal an Aontais chun a áirithiú go bhfuil siad comhsheasmhach le spriocanna foriomlána AE.

2. An Treoir maidir le Fuinneamh In-athnuaite: i dtreo 2030

Ba thoradh ar thrí mhórmhodhnú é an [Treoir athbhreithnithe maidir le Fuinneamh In-athnuaite](#) a tugadh cothrom le dáta le [Treoir \(AE\) 2023/2413](#). I mí Iúil 2021, mar chuid den phacáiste '[Oiriúnach do 55](#)', bhí sé mar aidhm leis an gcéad leasú spriocanna in-athnuaite fuinnimh an Aontais a ailíniú lena uailmhian nua aeráide, an sprioc cheangailteach maidir le foinsí in-athnuaite fuinnimh don Aontas a mhéadú go 40 % faoi 2030 agus glacadh breoslaí in-athnuaite, amhail hidrigin, sa tionsclaíocht agus san iompar a chur chun cinn le fospriocanna breise. I mí na Bealtaine 2022, mar chuid dá phlean [REPowerEU](#) tar éis fhogha na Rúise faoin Úcráin, rinneadh iarracht sa dara leasú dlús a chur leis an aistriú chuig fuinneamh glan i gcomhréir leis an gcinneadh deireadh a chur de réir a chéile leis an spleáchas ar bhreoslaí iontaise na Rúise, sprioc cheangailteach an Aontais maidir le foinsí in-athnuaite fuinnimh a mhéadú go 45 % faoi 2030 trí theaschaidéil a shuiteáil, acmhainneacht fhótavoltach gréine a mhéadú agus hidrigin in-athnuaite agus bithmheatán a allmhairiú. I mí na Samhna 2022, leis an tríú leasú (a scaoileadh mar Rialachán ón gComhairle) arb é is aidhm dó dlús a chur le húsáid fuinnimh in-athnuaite trí thuar go mbeidh leas sáraitheach poiblí ag baint le gléasraí fuinnimh in-athnuaite, rud a d'fhágfadh go bhféadfaí ceadúnú níos tapúla a bheith ar thionscadail in-athnuaite agus maoluithe sonracha ó reachtaíocht chomhshaoil an Aontais.

I mí Dheireadh Fómhair 2023, leis an nuashonrú ar an Treoir maidir le Fuinneamh In-athnuaite (RED), [ardaíodh](#) sprioc 2030 maidir le foinsí fuinnimh in-athnuaite go 42.5 % faoi 2030, agus go ndéanfaidh na Ballstáit iarracht 45 % a bhaint amach. Leis an treoir nua, cuirtear dlús le nósanna imeachta chun ceadanna a dheonú do ghléasraí nua cumhachta fuinnimh in-athnuaite, amhail painéil ghréine nó tuirbíní gaoithe, agus leagtar síos an t-uastréimhse ama chun suiteálacha nua a fhorghnó go 12 mhí i sprioclimistéir le haghaidh foinsí in-athnuaite fuinnimh agus go 24 mhí i limistéir eile. In earnáil an iompair, bunaítear an méid seo a leanas leis: sprioc 29 % do sciar an fhuinnimh in-athnuaite faoi 2030, nó laghdú 14.5 % ar astaíochtaí gás ceaptha teasa, trí úsáid níos mó a bhaint as bithbhreoslaí ardfhorbartha agus breoslaí in-athnuaite de thionscnamh neamhbhitheolaíoch, amhail hidrigin. Maidir le hearnáil na tionsclaíochta, tugtar isteach leis an treoir sprioc cheangailteach 42 % de hidrigin in-athnuaite san ídiú iomlán hidrigine faoi 2030 agus 60 % faoi 2035 agus sprioc tháscach de mheánmhéadú bliantúil 1.6 pointe céatadáin ar fhoinsí in-athnuaite. Tugtar isteach leis freisin sprioc tháscach 5 % de thoilleadh fuinnimh in-athnuaite nuashuiteáilte ó theicneolaíochtaí nuálacha faoi 2030 do na Ballstáit.

B. An Comhaontú Glas don Eoraip

An 11 Nollaig 2019, tá an [Comhaontú Glas don Eoraip](#) tiomanta dul i ngleic le dúshláin fuinnimh, aeráide agus chomhshaoil agus aeráidneodracht a bhaint amach faoi 2050 i gcomhréir le Comhaontú Pháras. Tá ról bunúsach ag claochlú an chórais fuinnimh, ós rud é gurb ionann táirgeadh agus úsáid fuinnimh agus níos mó ná 75 % d'astaíochtaí gás ceaptha teasa an Aontais.

I mí Iúil agus i mí na Nollag 2021, leis an bpacáiste '[Oiriúnach do 55](#)', sraith tograí chun reachtaíocht fuinnimh, aeráide agus bithéagsúlachta an Aontais a athbhreithniú agus a thabhairt cothrom le dáta, cuireadh comhaontú glas an Aontais i ngníomh. Tá tograí sa phacáiste don Treoir maidir le Fuinneamh In-athnuaite, an Treoir maidir le hÉifeachtúlacht Fuinnimh, an Treoir maidir le Cánachas Fuinnimh, an Treoir maidir le Feidhmíocht Fuinnimh Foirgneamh, an Pacáiste maidir leis an Margadh Hidrigine agus an Margadh Gáis Dícharbónaithe, an Treoir maidir le Laghdú Astaíochtaí Meatáin sa Rialachán maidir leis an Earnáil Fuinnimh, Ciste Aeráide Sóisialta agus roinnt tograí eile.

I mí an Mhárta agus mí na Bealtaine 2022, tar éis fhogha na Rúise faoin Úcráin, leasaigh [plean REPowerEU](#) an pacáiste 'oiriúnach do 55' chun deireadh a chur de réir a chéile leis an spleáchas ar bhreoslaí iontaise na Rúise. Bunaithe ar REPowerEU, ghlac an tAontas roinnt beart, lena n-áirítear an [Rialachán maidir le Ceadú](#), lenar simplíodh agus lenar cuireadh dlús le nósanna imeachta ceadaithe in-athnuaite trí dhíriú ar theicneolaíochtaí agus ar thionscadail shonracha amhail tionscadail ghrianfhótvoltacha, gaoithe agus teaschaidéil, chomh maith le hathchumhachtú.

Rinneadh dul chun cinn suntasach ar an gcaibidlíocht maidir leis na comhaid thábhachtacha sin agus tugadh chun críche í cheana féin den chuid is mó in 2023.

1. Sásra maoiniúcháin don fhuinneamh in-athnuaite

[Le Rialachán 2020/1294](#), bunaítear sásra maoinithe de chuid an Aontais chun cabhrú le tíortha a spriocanna fuinnimh in-athnuaite aonair agus comhchoiteanna a bhaint amach. Leis an sásra, déantar tíortha a rannchuidíonn le maoiniú tionscadal (tíortha ranníocaíochta) a nascadh le tíortha a aontaíonn tionscadail nua a bheith tógtha ar a gcríocha (tíortha aíochta). Leagann an Coimisiún amach an creat cur chun feidhme agus na modhanna cistiúcháin don sásra, lena suitear go bhféadfaidh na Ballstáit, cistí AE, nó ranníocaíochtaí ón earnáil phríobháideach gníomhaíochtaí a mhaoiniú faoin sásra. Déanfar an fuinneamh a ghintear tríd an sásra sin a áireamh i dtreo spriocanna na dtíortha rannpháirteacha uile maidir leis an bhfuinneamh in-athnuaite.

C. Céimeanna sa todhchaí

1. An Gréasán Fuinnimh Tras-Eorpach

Is beartas é an Gréasán Fuinnimh Tras-Eorpach (GTE-F) a dhíríonn ar bhonneagar fuinnimh thíortha AE a nascadh. Le [Rialachán GTE-F](#), i gcomhréir le cuspóir aeráidneodrachta 2050, leagtar síos rialacha an Aontais maidir le bonneagar fuinnimh trasteorann. Sainithnítear aon chonair tosaíochta déag agus trí réimse théamacha tosaíochta, sainítear na Tionscadail Leasa Choitinn nua i measc Bhallstáit an Aontais, tugtar isteach Tionscadail Chomhleasa idir an tAontas agus tríú tíortha, leagtar béim ar ról na dtionscadal gaoithe amach ón gcósta, agus eisiatar tionscadail gáis nádúrtha

amach anseo ó chistiú AE. Cuireann an Rialachán comhtháthú foinsí in-athnuaite agus teicneolaíochtaí nua fuinnimh ghlain chun cinn freisin sa chóras fuinnimh, a cheanglaíonn réigiúin atá scoite amach ó mhargaí fuinnimh na hEorpa faoi láthair le chéile, neartaíonn sé na hidirnaisc thrasteorann atá ann cheana, cuireann sé comhar le tíortha comhpháirtíochta chun cinn agus molann sé bealaí chun nósanna imeachta ceadaithe agus údaraithe a shimplíú agus a luathú.

2. Athbhreithniú ar an Treoir maidir le Cánachas Fuinnimh

I mí Iúil 2021, d'fhoilsigh an Coimisiún [togra](#) maidir le hathbhreithniú a dhéanamh ar an [Treoir 2003/96 maidir le Cánachas ar Fhuinneamh](#), lena moltar cánachas ar tháirgí fuinnimh a ailíniú le beartais fuinnimh agus aeráide an Aontais, lena gcuirtear teicneolaíochtaí glana chun cinn agus lena gcuirfear deireadh le díolúintí atá as dáta agus le rátaí laghdaithe a spreagann úsáid breoslaí iontaise faoi láthair.

D. Saincheisteanna acmhainn-sonracha

1. Grianfhuinneamh

Le plean REPowerEU, tugadh isteach straitéis chun acmhainneacht fhótavoltach gréine a dhúbailt go 320 GW faoi 2025 agus 600 GW a shuiteáil faoi 2030. Áiríodh sa phlean freisin oibleagáid dhlíthiúil céimnithe isteach chun grianphainéil a shuiteáil ar fhoirgnimh phoiblí, thráchtála agus chónaithe nua agus straitéis chun ráta imlonnaithe teaschaidéal i gcórais téimh ceantair agus pobail a dhúbailt. Faoin bplean sin, ceanglaítear ar na Ballstáit pleananna a shainaithe agus a ghlacadh le haghaidh limistéir thiomnaithe 'is fearr' le haghaidh foinsí in-athnuaite fuinnimh, le próis cheadaithe ghiorraithe agus shimplithe.

2. Bithmhais, bithbhreoslaí agus hidrigin

Áirítear sa [Treoir maidir le Fuinneamh In-athnuaite \(\(AE\) 2018/2001\)](#) sprioc 1 % faoi 2025 agus 5.5 % faoi 2030 le haghaidh bithbhreoslaí ardfhorbartha, bithgháis agus breoslaí in-athnuaite de thionscnamh neamhbhitheolaíoch (RFNBO) in earnáil an iompair.

I mí Iúil 2020, le straitéis an Aontais maidir le [comhtháthú córas fuinnimh](#) agus leis an straitéis [hidrigine](#), tugadh isteach trí sprioc: 6 GW ar a laghad de leictrealóirí hidrigine in-athnuaite in AE agus suas le 1 mhilliún tona hidrigine in-athnuaite a tháirgtear faoi 2024; 40 GW ar a laghad de leictrealóirí hidrigine in-athnuaite agus suas le 10 milliún tona hidrigine in-athnuaite arna tháirgeadh in AE faoi 2030; agus úsáid mhórsála hidrigine in-athnuaite ó 2030 ar aghaidh. I mí na Bealtaine 2022, shuigh an plean REPowerEU an sprioc dhúbailte chun 10 milliún tona de hidrigin in-athnuaite intíre a tháirgeadh agus 10 milliún tona de hidrigin in-athnuaite a allmhairiú faoi 2030. I mí Dheireadh Fómhair 2023, leis an Treoir maidir le Fuinneamh In-athnuaite, bunaíodh an sprioc tháscach 42 % de hidrigin in-athnuaite a bheith san ídiú iomlán hidrigine faoi 2030 agus 60 % faoi 2035 le haghaidh na tionsclaíochta.

3. Gaoth amach ón gcósta

An 19 Samhain 2020, d'fhoilsigh an Coimisiún straitéis an Aontais maidir le [fuinneamh inathnuaite amach ón gcósta](#) agus arb é is aidhm don straitéis sin táirgeadh leictreachais AE ó fhoinsí in-athnuaite fuinnimh amach ón gcósta a mhéadú ó 12 GW in 2020 go dtí níos mó ná 60 GW faoi 2030 agus 300 GW faoi 2050. I [Rialachán](#)

[GTE-F](#), a tháinig i bhfeidhm i mí an Mheithimh 2022, tugtar isteach comhaontuithe réigiúnacha neamhcheangailteacha le haghaidh úsáid fhoinsí in-athnuaite fuinnimh amach ón gcósta. I mí Eanáir 2023, tháinig na Ballstáit ar chomhaontú maidir le spriocanna níos airde neamhcheangailteacha i ndáil le giniúint fuinnimh in-athnuaite amach ón gcósta arb ionann iad agus 111 GW agus 317 GW faoi 2030 agus 2050.

4. Fuinneamh aigéin

I mí Eanáir 2023, d'fhoilsigh an Coimisiún a phlean gníomhaíochta maidir le [fuinnimh gorm](#), chun tacú le forbairt an fhuinnimh aigéin, lena n-áirítear an fuinneamh a ghintear trí thonnta, cumhacht na taoide, tiontú fuinnimh theirmigh agus cumhacht ghrádáin salainn. Le straitéis [an fhuinnimh in-athnuaite amach ón gcósta](#), cuireadh chun suntais freisin gur ghá tionscal na bhfoinsí in-athnuaite muirí a mhéadú 5 huaire faoi 2030 agus 25 huaire faoi 2050.

RÓL PHARLAIMINT NA HEORPA

Tá tacaíocht tugtha go comhsheasmhach ag an bParlaimint d'úsáid foinsí in-athnuaite agus tá béim leagtha aici ar a thábhachtaí atá sé spriocanna éigeantacha a leagan síos do 2020 agus, níos déanaí, do 2030.

I mí Eanáir 2018, i bhfianaise athbhreithniú 2018 ar an Treoir maidir le Fuinneamh In-athnuaite, [thacaigh](#) an Parlaimint le sprioc cheangailteach 35% ar a laghad den fhuinneamh in-athnuaite don Aontas in 2030 agus leis an bhféintomhaltas treisithe mar cheart. Tar éis na caibidlíochta leis an gComhairle, laghdaíodh sprioc cheangailteach AE go 32 % ar a laghad.

I mí Eanáir 2020, ghlac an Parlaimint [rún](#) maidir leis an gComhaontú Glas don Eoraip ina n-éilíonn sí go ndéanfaí athbhreithniú ar an Treoir maidir le Fuinneamh Inathnuaite agus go socrófaí spriocanna náisiúnta ceangailteacha do gach Ballstát, agus ina moltar cur chun feidhme 'chéadphrionsabal na héifeachtúlachta fuinnimh' i ngach earnáil agus i ngach beartas.

I mí na Bealtaine 2021, ghlac an Parlaimint [rún](#) maidir le straitéis Eorpach do chomhtháthú an chórais fuinnimh agus [rún](#) maidir le Straitéis Eorpach i ndáil le Hidrigin, lena dtacaítear leis an dícharbónú agus le húsáid foinsí in-athnuaite i dtáirgeadh leictreachais agus hidrigin, agus d'iarr sí ar an gCoimisiún ráthaíocht tionscnamh a shannadh do hidrigin in-athnuaite agus forbairt foinsí in-athnuaite a chur chun cinn.

I mí Feabhra 2022, ghlac an Parlaimint [rún](#) maidir le straitéis Eorpach le haghaidh fuinneamh in-athnuaite amach ón gcósta. Tugadh faoi deara sa rún gur cheart gur 70-79 GW a bheadh in acmhainn suiteáilte na gaoithe amach ón gcósta chun aistriú atá iomaíoch ó thaobh costais de chuig laghdú 55 % ar astaíochtaí gás ceaptha teasa faoi 2030 a áirithiú agus iarradh orthu dul thar an sprioc laghdú 55 % faoi 2030.

I mí Mheán Fómhair 2022, i [seasamh uaithi ar an gcéad léamh](#) maidir leis an athbhreithniú ar an Treoir maidir le Fuinneamh In-athnuaite, thacaigh an Parlaimint leis an togra ón gCoimisiún sciar na bhfoinsí in-athnuaite i dtomhaltas deiridh fuinnimh AE a ardú go 45 % faoi 2030.

I mí Dheireadh Fómhair 2023, d'ardaigh an Parlaimint agus an Chomhairle sprioc 2030 maidir le fuinneamh in-athnuaite go 42.5 %, agus é mar aidhm leis sin 45 %

a bhaint amach, lena méadófaí faoi dhó beagnach an sciar fuinnimh in-athnuaite atá ann cheana in AE.

Chun tuilleadh eolais a fháil faoin ábhar seo, féach suíomh gréasáin an [Choiste um Thionsclaíocht, um Thaighde agus um Fhuinneamh](#) (ITRE).

[Tabhair cuairt ar leathanach baile Parlaimint na hEorpa maidir leis an imirce san Eoraip.](#)

Matteo Ciucci
11/2023

